

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดรับนิสิตรุ่นแรก เมื่อปีการศึกษา 2526 นับเป็นคณะที่ 15 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มุ่งทำหน้าที่เป็นสถาบันอุดมศึกษา คือ สอน วิจัย ให้บริการวิชาการแก่สังคม รวมทั้งทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรมของชาติ โดยเฉพาะ คณะศิลปกรรมนั้นมุ่งผลิตบัณฑิตที่แตกต่างจากสถาบันอุดมศึกษาอื่น กล่าวคือ มุ่งผลิต "ศิลปินบัณฑิต" ที่เป็นผู้มีความรู้ในเชิง "ศิลป์" ในแต่ละสาขาที่ตนศึกษาอย่างลึกซึ้ง มีความรู้และความสามารถ โดยเฉพาะให้ใช้ความสามารถนั้น เป็น เครื่องมือในการบุกเบิกหาความรู้และความสามารถ โดยเฉพาะให้ใช้ความสามารถนั้น เป็น เครื่องมือในการบุกเบิกหาความรู้และความก้าวหน้าในสิ่งใหม่ ๆ ในสาขาศิลปกรรมได้ มิได้มีจุดมุ่งที่จะผลิตครูผู้สอนศิลปสาขาต่าง ๆ หรือที่เรียกว่า "ครูศิลป์" แต่อย่างใด

ศิลปกรรมศาสตร์นับว่าเป็นศาสตร์ที่ต้องอาศัยความชำนาญเป็นพิเศษ เพราะงานศิลปกรรมนั้นครอบคลุมไปถึงงานจิตรกรรม สถาปัตยกรรม ประติมากรรม ประณีตศิลป์ ดุริยางคศิลป์ ทศนศิลป์ นฤมิตศิลป์ และนาฏศิลป์ งานศิลปกรรมในแต่ละสาขานับว่ามีความสำคัญ หากเป็นการแสดงเฉพาะของชนชาติก็จะสะท้อนให้เห็นความเป็นเอกลักษณ์ของชนชาตินั้น ๆ เช่น ศิลปกรรมของไทย นาฏศิลป์ไทย ดนตรี และเพลงไทย เป็นต้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงควรที่จะทำนุบำรุงและพัฒนาศิลปะของชาติไว้อย่างมีระบบ เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงของไทยและของโลกเป็นไปในทางที่ดีขึ้น

ดุริยางคศาสตร์ เป็นวิทยาการที่มุ่งที่จะเสริมสร้างพัฒนาผู้เรียนให้รู้คุณค่าของชีวิต และสังคมในรูปของความประณีต งดงาม และการแสดงออกของจินตนาการ โดยใช้เสียงเป็นสื่อ สำหรับการผลิตบัณฑิตสาขาดุริยางคศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น มุ่งที่จะเสริมสร้างพัฒนาการของนิสิตให้มีความพร้อมด้วย วุฒิกวาระทั้งเชิงวิชาการและสังคม ดังนี้ (ศิลปกรรม, 2529

1. มีความเชี่ยวชาญทางด้านทักษะ ทางด้านดนตรีคลาสสิกตะวันตกและคลาสสิกไทย
2. มีความเชี่ยวชาญในด้านทฤษฎี รวมทั้งการประพันธ์เพลง (Theory and Composition) ตามสายวิชา หรือ วิชาเอกที่นิสิตศึกษา
3. มีความเชี่ยวชาญในด้านประวัติศาสตร์และการค้นคว้าวิจัยทางดนตรี

บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านศึกษาศาสตร์และศิลปที่ตนได้ศึกษาไปสื่อความหมาย โดยถ่ายทอดจินตนาการและความบันดาลใจในการทำงานสร้างสรรค์อย่างมีระบบและแบบแผน รวมทั้งเป็นผู้มีคุณภาพตามความหวังของสังคม และความมุ่งหมายของการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีโดยทั่ว ๆ ไปด้วย

การศึกษารวบรวมเรื่องการรับรู้ในด้านคุณภาพของบัณฑิต โดยศึกษาจากการรับรู้ของบุคคลต่าง ๆ ทั้งตัวบัณฑิตเอง อาจารย์ผู้สอนในภาควิชาดุริยางคศิลป์ และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต นี้ จะทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิต ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้รับผิดชอบ ในการผลิตบัณฑิต โดยเฉพาะในการพัฒนาหลักสูตร การบริหารหลักสูตร และจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณภาพของบัณฑิตวิชาเอกดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีการศึกษาวิจัยว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากภาควิชาดุริยางคศิลป์ไปแล้ว จำนวน 3 รุ่น คือในปีการศึกษา 2529-2531 มีความรู้ความสามารถ ตรงตามความมุ่งหมาย และเป้าหมายของหลักสูตรที่มุ่งหวังไว้หรือไม่ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการรับรู้ของบัณฑิต อาจารย์ และผู้บังคับบัญชา ต่อคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจาก ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาและวิจัย เฉพาะผู้บังคับบัญชาที่บัณฑิตสาขาดุริยางคศิลป์ ปฏิบัติงานอยู่ด้วย ในปัจจุบันนี้เท่านั้น
2. ศึกษาและวิจัยการรับรู้ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2529-2531 คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ศึกษาและวิจัยการรับรู้ของอาจารย์ในภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เฉพาะที่เคยสอนบัณฑิตกลุ่มที่ทำการศึกษา

4. คุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่นำมาจาก
การวิเคราะห์พฤติกรรมที่ต้องการ จัดเป็นกลุ่มคุณลักษณะที่คาดหวังของบัณฑิตได้ 2 ประการ คือ

1. คุณลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ ได้แก่

- 1.1 ความสามารถในการปรับตัว
- 1.2 ความสามารถในการสร้างงาน
- 1.3 ความสามารถในการประกอบอาชีพอิสระ

2. คุณลักษณะที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน

2.1 คุณลักษณะด้านความรู้และความสามารถเกี่ยวกับวิชาชีพ

2.1.1 ความรู้ในด้านทฤษฎี

2.1.2 ความรู้ในด้านประวัติศาสตร์ดนตรี

2.1.3 ความสามารถในด้านทักษะดนตรี

2.1.4 ความรู้และทักษะในด้านประพันธ์เพลง

2.1.5 ความรู้และทักษะในการค้นคว้าและวิจัย

2.1.6 ความสามารถในการทำงานอย่างมีระบบ

2.1.7 ความสามารถในการถ่ายทอดจินตนาการ

2.1.8 ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

2.2 คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม

2.2.1 ความรู้สึกรับผิดชอบ

2.2.2 การมีระเบียบวินัย

2.2.3 การรู้จักตนเอง

2.2.4 ความมีศีลธรรม

2.2.5 การเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนร่วม

2.2.6 ความรอบคอบ

2.2.7 ความขยันขันแข็ง

2.2.8 ความซื่อสัตย์

2.2.9 การตรงต่อเวลา

2.2.10 ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้บังคับบัญชา หมายถึง นายจ้างหรือผู้ว่าจ้างที่บัณฑิตวิชาเอกดุริยางคศิลป์ กำลังปฏิบัติงานอยู่ด้วย
2. บัณฑิต หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2529 - 2531
3. อาจารย์ หมายถึง ผู้สอนในภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ เฉพาะที่เคยสอนบัณฑิตกลุ่มที่ทำการศึกษา
4. คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะในการปฏิบัติงานรวมทั้งบุคลิกภาพที่เหมาะสม โดยจะพิจารณาจากคุณลักษณะ 2 ด้าน ได้แก่
 - 4.1 คุณลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ
 - 4.2 คุณลักษณะที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน
5. การรับรู้ หมายถึง การตระหนักและตีความเกี่ยวกับสิ่งภายนอก สภาวะการณ์ภายนอก และความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดจากประสาทสัมผัส ซึ่งการตีความนี้จะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ความต้องการ และอิทธิพลทางสังคมของผู้รับรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรประกอบด้วยบุคคล 3 กลุ่ม คือ

 - 1.1 บัณฑิตภาควิชาดุริยางคศิลป์ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2529, 2530 และ 2531 จำนวน 84 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากรแบบเจาะจง (purposive sampling) เป็นบัณฑิตที่ปฏิบัติงานอยู่ในประเทศไทยและมีที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ 48 คน
 - 1.2 อาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษ ภาควิชาดุริยางคศิลป์ ที่เคยทำการสอน บัณฑิตในปีการศึกษา 2529, 2530 และ 2531 จำนวน 31 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมดในการวิจัย

1.3 ผู้ว่าจ้างหรือผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตทั้ง 84 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีเจาะจง คือ ใช้ผู้ว่าจ้างหรือผู้บังคับบัญชาที่บัณฑิตซึ่งใช้ เป็นกลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานอยู่ด้วย จำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม "การรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิต วิชาเอกดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นแบ่ง ออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (checklist)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการรับรู้คุณภาพของบัณฑิต เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยมี 6 ตัวเลือกและมีคำถามปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย ส่งและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองส่วนหนึ่ง ส่วนที่เหลือ ส่งและรับคืนทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิตสาขาดุริยางคศิลป์ จากการรับรู้ของผู้ บังคับบัญชาที่บัณฑิตปฏิบัติงานอยู่ด้วย อาจารย์และตัวบัณฑิตเอง

2. เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร การบริหารหลักสูตร และจัดกิจกรรม เสริมสร้าง คุณลักษณะของบัณฑิต

ลำดับชั้นในการเสนอรายงานการวิจัย

การรายงานผลการวิจัย แบ่งการเสนอรายงานออกเป็น 5 บท ดังนี้

บทที่ 1 กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ประโยชน์ของการวิจัย และลำดับชั้นในการเสนอรายงานการวิจัย

บทที่ 2 เสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 เสนอวิธีดำเนินการวิจัย กล่าวถึง วัตถุประสงค์การวิจัยประชากร และกลุ่มตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 เสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บรรณานุกรม แสดงรายการ เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าในการวิจัย

ภาคผนวก ประกอบด้วยหนังสือติดต่อ และแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย